

Oktober 99
**Onze
hond**

Losse nummers f 6,50/Bfr. 130

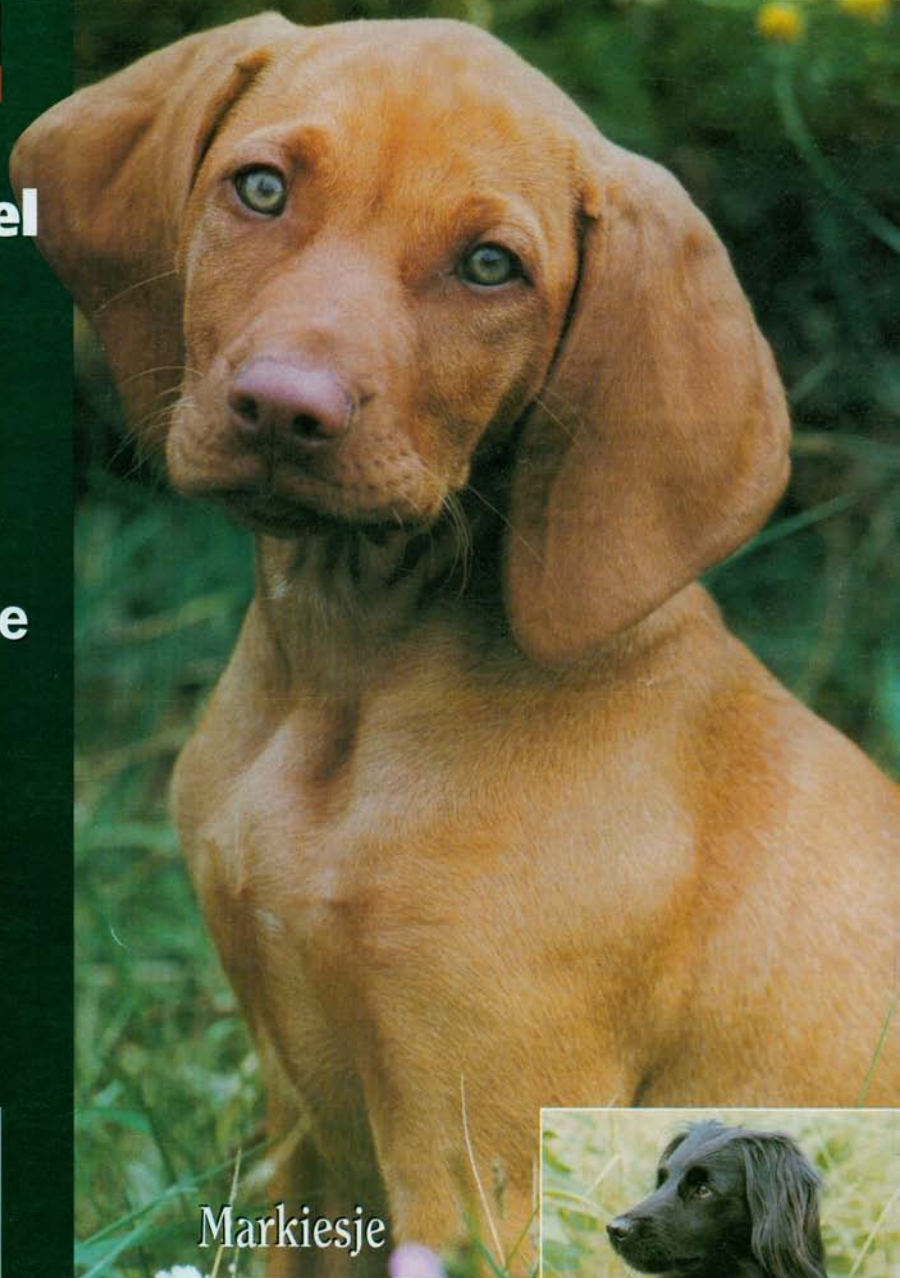

Vizsla Profiel

Bijtwonden en hun
complicaties

Keuring van de
Ridgeback

Reddings-
honden
in Turkije

Markiesje

Behendigheid

Officiële Mededelingen

DE MAGYAR VIZSLA

De Magyar Vizsla, de Hongaarse Staande Hond, komt voor in een kortharige (rövidszőrű) en draadharige (drótszőrű) variëteit. Het ras valt vooral op door zijn fraaie donkergele kleur met bijpassende ogen en neus.

Bij de naam Magyar Vizsla geeft het eerste deel al aan, dat de Hongaren dit ras als zuiver Hongaars opeisen. In hoeverre dat met de werkelijkheid overeenkomt zullen we later nog lezen.

VIZSLA

Over de herkomst van het woord Vizsla is veel minder bekend, en de meningen daarover lopen nogal uiteen. Zo was er naar het schijnt in de twaalfde eeuw langs de rivier de Donau een nederzetting van die naam.

Andere bronnen

wijzen erop, dat het oud-Hongaarse woord 'vizi' de betekenis van 'zoeken' zou hebben gehad. Volgens weer anderen betekent het woord 'vizi' echter 'mager'...

De naam 'Vizsla' wordt voor het eerst genoemd in de geïllustreerde Weense Kronieken die op bevel van Koning Lajos de Grote in 1357 door Karmelieter monniken werd vervaardigd. Dit boek bevat vijf afbeeldingen met jachtaferelen, waarop edelen te paard en een witte vogelhond zijn te zien.

Verder staat het woord Vizsla in een brief uit 1508, waarin gravin Battyhányi van haar zoon Balthasar enkele valken en een Vizsla verlangt. Daarover

schreef echter prof. dr. E. Hauck aan het begin van onze eeuw, dat hieruit geen aanwijzing over het bestaan als ras mag worden getrokken. De Hongaren noemden volgens hem alle Staande Jachthonden 'Vizsla', vooral ook om ze te onderscheiden van de Magyar Agár, de jagende Hongaarse Windhond.

OORSPRONG

Over de oorsprong van het ras zijn trouwens al even weinig concrete gegevens bekend. Het gebied waar de Vizsla in latere eeuwen zijn herkomst had, is de oude Romeinse provincie Pannonië, het huidige deel van Hongarije ten westen van de Donau. Alle jachthonden uit Pannonië hebben dezelfde geelrode vacht kleur die we ook bij de Turkse jachthonden aantreffen. Dat hoeft ons niet te verwonderen, want uit de tijd van de grote volksverhuizingen in Europa is bekend, dat de Hunnen tussen 375 en 455 meermaals tot Midden Europa doordrongen. Rond het jaar 830 kwamen de Slowaken in het dal

De Magyar Vizsla is een snelle, goed werkende en voor velerlei taken te gebruiken continentale Staande Jachthond.

achter de Karpaten terecht, doch zij werden daar verjaagd door de Magyaren, die zich rond 895 in het bekken van de Karpaten vestigden.

De Magyaren waren een nomadenvolk, dat vanuit Siberië kwam en al jagend en vissend langs de rivieren de Wolga en de Kana in Hongarije kwamen om zich daar te vestigen als herdersvolk.

In de dertiende eeuw kwamen Turkse vluchtelingen Hongarije binnen en zij brachten hun gele vogelhonden met zich mee. Deze mooie, kortharige zandkleurige jachthond trok direct de aandacht van de adel en de grootgrondbezitters. Zij gelden als de voorvaders van de Vizsla.

De korthaar Vizsla.

Een groot aantal documenten en afbeeldingen die nadere informatie zouden kunnen geven over de Hongaarse jachthonden werd tijdens de 160 jaren durende overheersing van de Turken tussen 1526 en 1686 waarschijnlijk vernietigd. De cultuur stond in die periode sterk onder invloed van de Turken en aangenomen mag worden, dat de inheemse jachthonden sterk met die van Turkse bezetters vermengd raakten. De typische geelrode kleur, het kenmerk van vele honden uit Voor-Azië werd daarmee voorgoed in de Vizsla vastgelegd.

STAANDE HOND

Toen de mensheid het geweer ontdekte en de valkenjacht op de achtergrond raakte, werden deze vogelhonden veranderd in Staande Honden. Dat wil zeggen honden die het wild aanwijzen door er roerloos voor te blijven staan, en niet zoals vroeger

het gevogelte opzoeken en op de wieken jagen, zodat de valk ze kon pakken.

De fokkers waren echter zeer gehecht aan de geelrode kleur van hun honden en alleen de honden met deze kleur beschouwde men als echte Vizsla. Een van de voordelen van deze kleur was, dat de honden op de stoppelvelden een goede schutkleur hadden en niet al op grote afstand door het gevogelte werden gezien.

Door de slechte verbindingen in die tijd ontwikkelden zich in de diverse streken verschillende, vaak in slechts kleine onderdelen van elkaar verschillende plaatselijk rassen, soms onder streekgebonden namen. Zo kende men in het Hongaarse district Somogy in het begin van de negentiende eeuw de gele Staande Honden onder de naam 'Somogyer Staande Hond'.

Aan het begin van de achttiende eeuw begon de familie Zay in de Hongaarse plaats Zayugroc met het fokken van Vizsla's zoals we het ras vandaag de dag kennen. Zij bouwden voort op een stam van zeer goede jachthonden, en naar het schijnt waren deze gele jachthonden in de achttiende eeuw in het Karpaten bekken zelfs het meest voorkomende ras.

ONDERGANG

De fokkerij van deze goede Vizsla's werd rond 1880 plotseling afgebroken, naar het schijnt doordat de Hongaarse jagers meer geïnteresseerd waren in het importeren van Pointers en Setter uit Engeland en later ook Staande Jachthonden uit Duitsland. Enkele eeuwen voordien was het omgekeerde gebeurd. Van de Hongaarse adel, die het alleenrecht op de jacht had, kregen bevriende Duitse grootgrondbezitters wel eens een Vizsla reu cadeau. De Duitsers, die vaak met Russen jaagden, hadden in die tijd nog geen eigen rassen van Staande Honden die zo geschikt waren voor de jacht als de Vizsla. Zij wilden dat ras dan ook graag in eigen land fokken. Aangezien echter de Hongaren geen teven wilden afstaan, om het fokken buiten Hongarije te voorkomen, bleef er voor de Duitsers weinig anders over dan de aanwezige Vizsla reuen te kruisen met hun Russische wolfachtige jacht-

SCHOFTHOOGTE

Bij de **korthaar Vizsla** bedraagt de ideale schofthoogte voor reuen 56 - 61 cm; voor teven 52 - 57 cm. Afwijkingen van circa 4 cm zijn toelaatbaar, in zoverre de hond harmonisch blijft. Bij de **draadhaar Vizsla** bedraagt de ideale schofthoogte voor reuen 58 - 62 cm; voor teven 54 - 58 cm. Afwijkingen van circa 3 cm zijn toegestaan, in zoverre de hond harmonisch blijft. De statische en dynamische balans zijn veel belangrijker dan de in centimeters uitgedrukte maten.

honden. Uit deze kruisingen ontstond volgens zeggen het oudste Duitse Staande ras, de Weimaraner.

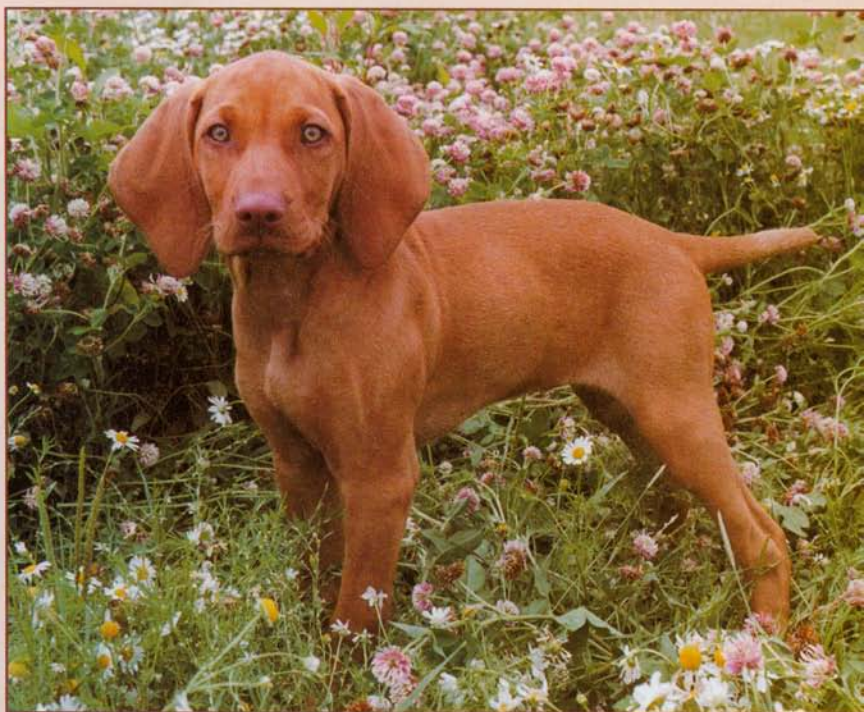
Was de Vizsla tot in het begin van de negentiende eeuw redelijk zuiver gehouden, vanaf 1880 kruiste men het ras met verschillende Retrievers, Pointers en Setters om op veldwedstrijden betere resultaten te behalen.

Zo vond in de omgeving van Boedapest de eerste veldwedstrijd voor Staande Honden plaats, waaraan Pointers en Vizsla's, en onder deze laatsten waarschijnlijk ook de voornoemde kruisingen, in aparte klassen deelnamen. Een jaar later was het aantal Vizsla's dermate laag, dat geconcludeerd kon worden, dat de jagers nog maar weinig interesse voor het inheemse ras hadden. De enkele Vizsla fokkers die nog over waren begonnen zelfs te vrezen, dat het ras ten onder zou gaan. Op hun zoektocht naar raszuivere Vizsla's vonden ze nog maar 12 honden, en daarmee werd moeizaam begonnen een nieuwe fokkerij op te zetten. Wat men daarbij aan kruisingen met andere rassen, zoals Weimaraners, Pointers, en zeker de gele Transylvanische Staande Honden, en mogelijk ook Setters heeft toegepast, is onbekend gebleven. Wel weten we dat sedertdien in de Vizsla nesten af en toe ook langharige pups voorkwamen.

OPBOUW

Maar ondanks alle moeite die deze fokkers zich getroosten, ging het met de fokkerij niet de goede kant op. Het aantal Vizsla's nam nog verder af onder de concurrentie van de Pointer en de Duitse Staande Honden.

In 1916 deed dr. Tibor Thuroczy in het Hongaarse jachtblad 'Nimrod' een oproep om de Vizsla van de ondergang te redden. Aanvankelijk leek zijn oproep geen succes op te leveren. Een jaar later schreef dr. Gyula Popovich in 'Nimrod' dat hij zijn Vizsla reu 'Witti' op een leeftijd van zes jaar binnen drie maanden van een ongetrainde hond tot een perfecte voorstaande hond had kunnen trainen. En ofschoon deze hond witte benen had, wat men overigens aan zijn leeftijd toeschreef, werd hij erg belangrijk voor de opbouw van een nieuwe fokkerij. Vanaf 1918 duikt de naam 'Witti' in nagenoeg alle Vizsla stambomen op. Zo'n zestien jaar lang werd op hem en zijn nakomelingen meer of minder nauwe inteelt toegepast, waarbij de honden met witte benen en dito borstvlekken, evenals met andere ongewenste kenmerken van verdere fokkerij werden uitgesloten. De opbouw van de nog jonge Vizsla fokkerij kreeg echter in 1920 bij de Vrede van Trianon opnieuw een zware slag te verduren, doordat Hongarije grote gebiedsdelen aan Tsjechoslowakije, Joegoslavië en Roemenië moest afstaan. De Karpaten vormden, zoals zij dat bijna duizend jaar hadden gedaan,

Een tien weken jonge korthaar pup.

vanaf dat moment niet meer de natuurlijke grens van het land, en de vele Vizsla's die daardoor buiten de Hongaarse grens terecht kwamen waren voor de fokkerij verloren.

In mei 1920 werd de vereniging van Hongaarse Vizsla fokkers opgericht en in datzelfde jaar openden prof. Raitsits en dr. K. Polgar het eerste stamboek voor het ras. Twee jaar later werd op het terrein van graaf Vilmos Festetics de eerste veldwedstrijd voor het ras gehouden.

BEKENDE HONDEN

Toen in 1924 de Vizsla Kamp. 'Vegvari Betyar' op een veldwedstrijd voor Pointers en Duitse Staande Honden de eerste prijs wegsleepte, betekende dat een nieuwe stimulans voor de fokkerij. Zelfs op een leeftijd van dertien jaar kon deze hond nog op de heetste augustusdagen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat de velden naar wild afzoeken. Zijn succes werd zelfs nog overtroffen door Kamp. 'Kati', die lange tijd als de beste werkhond gold en in haar werkzame leven ook nog maar liefst 73 pups grootbracht. Een andere beroemdheid uit die tijd was 'Borcsa', een hond die zonder ook maar een spoor van vermoeidheid te tonen de hele dag mee op jacht kon gaan.

Door dr. K. Polgar werd in 1924 de Orszagos Vizsla-Club opgericht en vier jaar later werd de eerste rasstandaard gepubliceerd. De Vizsla werd in 1935 door de Fédération Cynologique Internationale (F.C.I.) als ras erkend en drie jaar later werd de eerste Vizsla in de Verenigde Staten geïmporteerd.

DE DRAADHAAR

Eind jaren twintig waren er jagers die een wat stoerdere, beter tegen het klimaat en ruig terrein bestand zijnde hond wilden hebben. Daar-

toe werd de kortharige Vizsla gekruist met de draadharige Duitse Staande Hond. De grondlegger van alle Duitse Draadharen was de uit Nederland afkomstige Duitser K.E.

Korthals, die in 1873 een jachthond begon te fokken met een draadharige vacht. In 1930 werd door de Hongaar Joseph Vanna de korthaar Vizsla gekruist met de Duitse Staande Draadhaar, om zo een Vizsla te fokken met een draadharige vacht die bestand was tegen de soms barre weersomstandigheden van Hongarije.

Door het inkruisen van de draadharige Duitse Staande Honden kreeg men een Vizsla die aan de eisen van deze jagers kon voldoen. De honden hebben een sterkere botstructuur en wat grotere afmetingen van lichaam en schofthoogte. Hun vacht bestaat aan de hals en op het lichaam uit aanliggend ruw en hard dekhaar van zo'n 2-4 cm lengte met daaronder dichte onderwol. Op het hoofd zit kort, stug haar, en aan de kin vormen de haren een kleine baard. De wenkbrauwen zijn dicht, stug en hard. De structuur van de beharing moet als bescherming tegen de weersgesteldheid en verwondingen dienen.

De Vizsla is behalve een goede jachthond ook een aangename familiehond.

Hongarije; nadat in januari 1945 Boedapest door de Russen was ingenomen hebben vele Hongaren hun honden gedood, om te voorkomen dat ze in verkeerde handen zouden vallen. Ook door gebrek aan voedsel zouden vele Vizsla's zijn gestorven.

Van de vijfduizend Vizsla's bleef slechts tien procent over. De toenmalige stamboekhouder, Jenő Dús, wist door ze in de buurt van de Oostenrijkse grens te verbergen, de tot dan toe drie bestaande stamboeken van de Vizsla te behouden.

Velen zijn met hun honden naar het buitenland, en dan met name Oostenrijk en Italië, gevlucht. Bij de terugtocht van de Duitse troepen gaf een houtvester van Graaf Esterhazy de jonge Vizsla reu 'Betyar' mee naar

Wenen. Samen met de op de vlucht naar Oostenrijk meegenomen teef 'Panni' vormden zij de basis voor de Vizsla fokkerij in dat land. Ook daarna, en met name na de Hongaarse opstand van 1956 zijn er nog veel Vizsla's met hun gevluchte eigenaren naar het Westen gesmokkeld om het ras te laten voortbestaan. Vanaf 1954 kwam de eerste korthaar Vizsla in onze lage landen en pas in 1975 werd de eerste draadhaar Vizsla vanuit Hongarije geïmporteerd. In februari 1975 werd de Nederlandse Vereniging van Hongaarse Staande Honden opgericht. De Belgian Magyar Vizslaklub bestaat sinds mei 1992.

BEZETTING

In 1943 verscheen in de kranten het bericht dat de Britse agent Derek Peters met een parachute boven Hongarije was afgesprongen. Hij wilde de legendarische Stephanskroon, die als sedert eeuwen het symbool voor de Hongaarse zelfstandigheid was, stelen. Hij kwam echter niet ver, want hij werd door twee Vizsla's tegengehouden tot hij door de bewakers kon worden gearresteerd. In maart 1944 bezetten de Duitse troepen

ALLROUND JACHTHOND

Als allround jachthond verricht de Vizsla onder meer de volgende werkzaamheden:

- Het werk vóór het schot bestaande uit zoeken en voorstaan.
- Het apport in al zijn hoedanigheden, waaronder ook waterwerk.
- Het uitwerken van zweetsporen.

BRUIKBAARHEID

Eeuwenlang is de Vizsla getoetst aan de eisen van bruikbaarheid, zoals ze gelden op de poesta van Hongarije. De uitgebreide graanvelden herbergen vele soorten veerwild, zodat men voor de jacht een zeer snelle, actieve, volhardende en goed voorstaande hond nodig had, die het geschoten wild ook goed appteerde.

Zoals alle continentale Staande Honden is de Vizsla een allround jachthond die goed zoekt, voorstaat en appteert.

Vroeger werd de Vizsla ook gebruikt voor het opjagen van hazen, en wel zo dat zij recht op de geweren afrenden. De hond dreef de hazen als het ware naar de jagers toe!

Alle jachthonden die worden gebruikt bij de jacht met het geweer, zijn in de loop der tijd min of meer gemoderniseerd. Verandering van de jachtterreinen door cultivering, betere geweren en andere jachtmethoden vroegen vaak om snellere honden.

Om dit te bereiken werd de Pointer (snelheid en

voorstaan) en de Duitse Staande Honden (doorzettingsvermogen, veelzijdige gebruiksmogelijkheden en goede appteer kwaliteiten) gebruikt om deze eigenschappen in de Vizsla te brengen.

De kortharige Vizsla is een snelle, goed werkende en voor allerlei taken te gebruiken continentale Staande Hond.

De draadhaar Vizsla gaat beter te water en toont wat zijn gebruiksmogelijkheden betreft meer overeenkomst met de Duitse Staande Honden. Hij is echter langzamer dan de korthaar en kan niet tot de echt snelle werkers worden gerekend.

GEZONDHEID

Vizsla's zijn over het algemeen erg gezonde honden. Wat de erfelijke afwijkingen betreft, komt *heupdysplasie* opvallend weinig voor, en vastgestelde heupdysplasie is dan ook een reden voor uitsluiting.

Erfelijke aandoeningen die wel bij het ras zijn aangetroffen, zijn *hemofilie* (bloederziekte), *craniomandibulaire osteopathie* (dit wordt veroorzaakt door een onregelmatige resorptie (opname) van het botweefsel van de onderkaak en het slaapbeen), *nervus facialis paralyse* (verlamming van de aangezichtsenuw) en *P.R.A.* (Progressieve Retina Atrofie). Dit laatste is een aandoening van het netvlies (retina), waarbij dit netvlies onvolledig is ontwikkeld en in omvang afneemt of verschrompelt. Deze oog-aandoening, die ook wel nachtblindheid wordt genoemd, resulteert uiteindelijk in een totaal verlies van het gezichtsvermogen.

Bij deze opsomming van erfelijke afwijkingen moet

VOORTBEWEGING

In de rasstandaard staat hierbij voor de **korthaar Vizsla** vermeld: 'Ruim uitgrijpend, lenig licht. In het veld is als gangwerk een harmonische, volhardende galop karakteristiek.' Voor de **draadhaar Vizsla** staat er: 'Lenig, harmonisch, ruim. Karakteristiek gangwerk in het veld: een evenwichtige galop in *middelmatig tempo*.'

vooral worden bedacht, dat dit een opsomming is van aangetroffen aandoeningen in de totale Vizsla-populatie over de gehele wereld. Deze hoeven dus (nog) niet in de bij ons aanwezige honden voor te komen. Al is het goed, om hierbij extreem waakzaam te zijn en tijdig passende maatregelen te nemen.

Vizsla's kunnen overigens, met name als hen voldoende activiteit wordt geboden, in goede

De draadhaar Vizsla.

gezondheid een behoorlijke leeftijd bereiken, waarbij honden van dertien jaar en ouder geen uitzondering zijn.

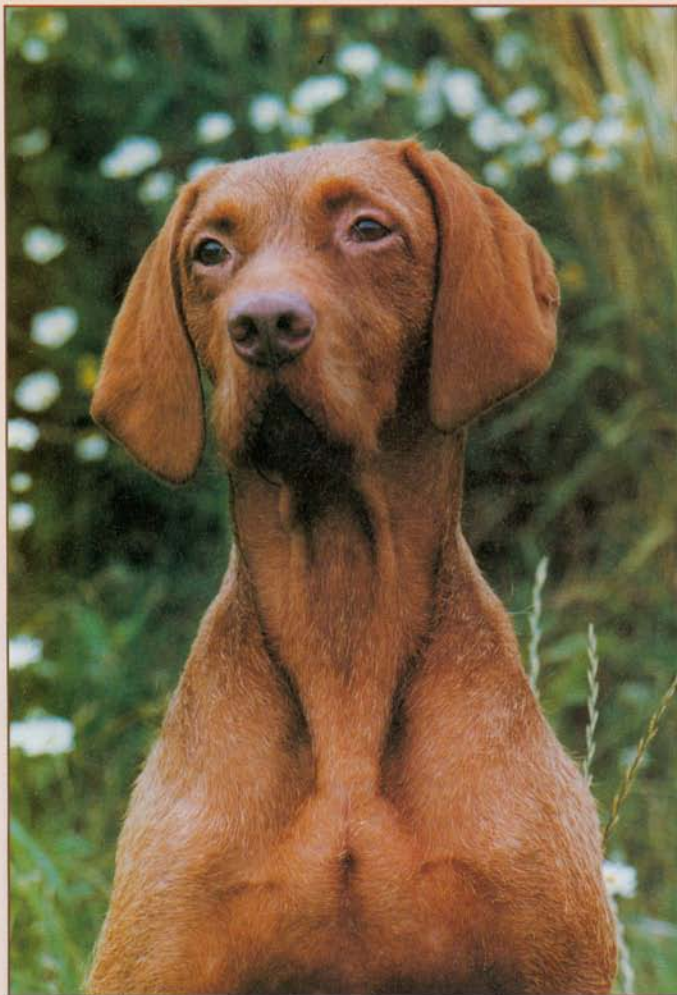
KARAKTER

Zowel de korthaar als de draadhaar Vizsla zijn veelzijdige en voortreffelijke gebruikshonden. Daarnaast zijn het aangename en vriendelijke

113

Onze hond

10/99

Kopstudie van de draadhaar Vizsla.

huisgenoten die in het familieleven thuishoren en zeker niet in een kennel moeten leven. Maar welke honden zouden dat wel moeten?

Vizsla's zijn aanhankelijke en volgzaam honden die een harde behandeling zeer slecht verdragen. Ze zijn zacht en, mits juist opgevoed, evenwichtig van karakter. Ze verwachten van hun mensen een consequente en duidelijke omgang, waardoor het levendige en gehoorzame honden zijn. In ruil bieden zij dan gezelligheid, leergierigheid en vrolijkheid in huis.

De Vizsla is zeker geen hond die in een hoek van de kamer blijft liggen; daarvoor is hij veel te levendig. Bovendien is het een hond die erg veel ruimte, aandacht en begrip vraagt. Als jachthond heeft hij dagelijks erg veel beweging nodig in de vorm van training, hele lange wandelingen en erg veel begrip voor zijn werklust. Het is dan ook zeker geen hond die door iedereen kan worden gehouden.

Dat geldt wellicht nog sterker voor de draadhaar. Door de kruisingen met de draadhaar Duitse

Staan de Hond heeft hij ook wat van het karakter van deze laatste overgenomen. Daardoor is hij wat scherper, harder en waakser dan zijn kortharige neefje. Vreemden houdt hij graag wat op een afstand en pas als hij er uit zichzelf naar toe gaat om kennis te maken, zal hij die vreemden ook accepteren.

WERKHONDEN

De beide Vizsla's zijn honden die gemakkelijk en in betrekkelijk korte tijd voor het jachtwerk zijn te trainen. Hun goede geheugen, voortreffelijke neus, grote jachtpassie en hun wil om voor de baas te werken, maakt van de Vizsla een ideale en zeer veelzijdige jachthond voor onze jachtgebieden. Daarbij is de korthaar uitermate geschikt voor het open veld en past de draadhaar uitstekend in de ruigere terreinen met braamstruiken en dichte bebossing. Beiden schuwen daarbij overigens het water niet. Bij de jacht op klein wild zijn het snelle, behendige zoekers en tevens zekere apporteurs. Bij het zweetwerk, het nazoeken van aangeschoten wild door middel van de bloedsporen, zijn ze rustig en nauwkeurig. Nog met nadruk te noemen is ook hun grote uithoudingsvermogen bij warm en droog weer. De Vizsla is uit onze streken niet meer weg te denken. Zowel in de jachtpraktijk als op de KNJV-proeven, en zelfs op de Nimrodproef, zien we Vizsla's, terwijl ze het ook voortreffelijk doen op de tentoonstellingen. Daarnaast zien we ze ook in de moderne hondensporten, zoals behendigheid, gehoorzaamheid en zelfs als reddingshond behoorlijke prestaties leveren.

We mogen dan ook gerust stellen, dat de Vizsla zich niet alleen een vaste plaats in onze streken heeft veroverd, maar dat het peil van onze honden ook boven het gemiddelde ligt. □

Tekst: Ruud Haak. Foto's: Riet Kamstra.

INFORMATIE

Voor meer inlichtingen over deze aantrekkelijke jachthonden kunt u zich wenden tot de **Nederlandse Vereniging van Hongaarse Staande Honden (Vizsla)**,

seccr.: mevr. I. Vocks, Markeweg 19, 7722 HD Dalfsen, tel.: 0529-460107.

Pupinfo: mevr. W. Fonteyn, Donge 23, 1703 LJ Heerhugowaard, tel.: 072-5713288.

In België kunt u zich wenden tot de **Belgian Magyar Vizslacub**,

seccr.: Sandrine Van der Zwalmen, Steenoven 10, 9750 Ouwegem, tel.: 09/384.99.69. Pubbemiddeling: Luc de Vleminck, tel.: 054/32.39.15.